

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám. Hirdetések árszabás szerint vétetnek fel.

I. évfolyam. 137. szám. Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona, negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra 1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50 fillér.

Debreczen, 1912.

Szombat, november 9.

A pénz drágulása

és a katonai hitel.

Mikor már ugysig nyakig uszunk a pénzdrágaságban és pénz egyáltalában nem kapható, újabb pénzdrágaságról kell beszámolnunk. Amint az é. tékpapíroknak megvan a maguk hábo.us arfolyamuk, ugy a pénznek is megvan a maga háborus kamatlába. Kezdte a kamatláb emelését az angol bank, folytatta a francia, a belga, a svéd, utána jött a német birodalmi bank és befejezte az osztrák-magyar bank.

Mindenekeelőtt azt kell megállapítanunk, hogy a bankok pénzügyi helyzete nem indokolja a kamatláb-emelést. A kamatlábemelés előttünk kedves dolog lévén, a balkán zavarokat ürügyül használják fel arra, hogy a hitelkeresőket megsarcolhassák. És egyuttal ugy tetteik magukat, mintha a balkáni háborunál is komolyabb dologtól tartanának. Tehát teljesen indokolva van a kamatlábemelés.

Csak hogy mi másképpen fogjuk a dolgot rel. Az ország hiteligenyei nagyobb súlyjal esnek a mérlegbe, mint a jegybankok részvényeseinek önző érdeke. A nagy osztalék és a bankok hatalmas tartalékai onnan kerülnek ki, mert vannak, akik a bankok pénztét igénybe veszik. Ha nem lenne hitel, nem lenne osztalék. A bankok tehát bizonyos előzetkenységet tartoznak az ország hitelszükségletai iránt tanusítani. Sohasem tettek, most sem teszik, mert erősebbek, mint azok, akik a hitelre rászorulnak. Az újabb kamatlábemelésnek az lesz a következménye, hogy sok gazdasági exisztencia, mely ma még valahogy tartja magát, az újabb

meirényletre meg fog bukni. Mert a rendkívüli pénzdrágaságnak nem az az értelme, hogy lehet pénzt kapni, de magas kamatláb mellett, hanem az hogy pénzt egyáltalában nem lehet kapni.

A mi hadvezetőségünk pedig ilyen szűkös világban katonai hiteleket szavaztat meg. De honnét vegyük a fedezetet? Bizonyára járadékból. De ki gondolta járadék kibocsátására, mikor az angol bank kamatlába öt százalékos és a magyar koronajáradék 84 körül mozog. Dehát valahonnan csak kell tedezetet találni. Pénzünk nincs, járadékot nem lehet elhelyezni, mert a lelelé való licitálásban bizonyára nem leszünk az első közt. Nem marad egyéb hátra, mint pénztári jegyeket kibocsátani, Rothschild, ki ujra kegyeibe fogadja az országot, bizonyára Lukács hathatós befolgása mellett hajlandó 4 és fél százalékos pénztári jegyeket átvenni. És nehogy valamely jámbor lélek azt gondolja, hogy a 4 és fél százalékos pénz a mai viszonyok között elég olcsó, sietünk kijelenteni, hogy a pénztári jegyeknek is éppen ugy megvan az arfolyamuk, mint a járadékoknak. Azt elárulták, hogy a magyar pénzügyminiszter 4 és fél százalékos pénztári jegyeket fog kibocsátani, de hogy ezeket a pénzcsoport hányas arfolyamon veszi át, arról melységesen hallgatnak. Ez azt jelenti, hogy háborus arfolyamokról lesz itt szó és a Rothschild-csoport bizonyára ki fogja aknázni a helyzetet, már csak azért is, mivel pár évvel ezelőtt kitűnt, hogy szépen el lehet helyezni állami kölcsönt, még

ha nem is a Rothschild-csoport veszi át azt. Most azonban rá vagyunk utalva. Angolország is csak azért emelte a kamatlábat, hogy drágábban adjon kölcsönt Törökországnak. Franciaország pedig azért, mert Oroszországnak is pénz kell. Németország az annexió idejében politikai sziveségből adott pénzt és pénztárjegyekkel is bőven el van árasztva, — nem marad más hátra, mint az ország régi és bevált bankárjához fordulni.

De hát meddig fog ez tartani és hol lesz ennek vége? Bajos megmondani. Mert a militarizmus molochja felhetetlen, a nemzetközi kapitalizmus pedig gondoskodik zavarok mesterséges szításával arról, hogy a militarizmusnak meg legyen a létjogosultsága.

Ezt nemileg csak az imperialisztikus törekvések háttérbe szorításával a nemzeti fajpolitiká kultuszával lehetne ellensúlyozni.

A Szabad Iskola

Szombaton nyílik meg.

Szombaton, november hó 9-ikén kezd meg félévi működését a debreczeni Szabad Iskola. A bevezető megnyit. előadást dr. Balkányi Kálmán, az OMKE. titkára tartja meg Bosznjáról szóló értekezésével. Az első előadás este 6 órakor kezdődik az Ipartestület dísztermében (Simonffy-u. 1. c. sz., II. em.) s azon minden felnőtt szivesen lát a vezetőség. Az előadás egyébként teljesen ingyenes.

A Szabad Iskola 1912—1913. évi első felének tanítási rendjét a következőképen állapította meg a vezetőség:

A Szabad Iskola az 1912—13. tan-

év I. félévében rendes ismeretterjesztő előadásait — ugy, mint eddig is — az Ipartestület dísztermében (Simonffy-u. 1. c. szám a városi béiház II. emeletén) tartja hétfőn, kedden, szerdán és esetleg csütörtökön este 6—7 óráig.

Ezen előadások mellett rendez még a ref. főiskola II. számú akadémiai termében (Ref. kollégiumi főépület, baloldali fölépcső, I. emelet) az egész I. és a rank következő II. félév tartama alatt hetenként egyszer minden szombaton este 6—7 óráig gyorsíró tanfolyamot, amelyre a jelentkezéseket — egyszerű levelezőlap útján — a Szabad Iskola titkára elfogadja. Jelentkezni lehet még a legelső előadási órán is. E tanfolyam vezetője László Béla felső kereskedelmi iskolai tanár lesz.

Az Ipartestület dísztermében tartatnak meg a vasárnapi mesedélutánok e félévben november 24-én és december 8-án mindenkor délután 3 órai kezdettel.

A városi iparostanonciskola termében (Burgondia-u. 1. szám) minden hétfőn, szerdán és csütörtökön este 7—9 óráig tartatik a tanfolyam is, amely az írni-olvasni nem tudó felnőtteket teljesen ingyen tanítja meg írni, olvasni és számolni s ellátja ingyen abécés könyvvel és ingyen társzerekkel. Ez a tanfolyam március derekáig tart s vezetője Hatvani József tanító (Barna-utca 4. sz.) aki már most is készséggel áll minden jelentkező szolgálatára.

A m. kir. állami fémipari szakiskolában fog 1912. december 9-ikén megtartatni kísérletekkel egybekötve Abonyi Ferencz előadása a levegő ipari felhasználásáról, amelynek keretében a ma oly fontos autogénehesztés és vágás is bemutatásra kerül.

A tanrend

A következő: Novemberben: 9-én, szombaton: a Szabad Iskola megnyitása. Dr. Balkányi Kálmán a magyar-bosnyák gazdasági központ igazgatója, Budapest: Bosznia. 11-én, hétfőn: Török Péter, ref. ógimnáziumi tanár: A Balkán-félsziget országainak földrajza. 12-én, kedden: Dr. Vág Sándor, állami főreáliskolai tanár: Vázlatok a kövek multjából. (Vetített képekkel.)

Értesítés! A „Verseny“ kész férfi-, teljesen feloszlik. A raktáron levő összes áruk minden elfogadható árban adatkak el. Debreczen, **Piac-utca 61.** Helyiség kiadva. (Szent-Anna-utczával szemben.)

Magas, világos pinczehelyiség (souterrain) műhelynek vagy raktárnak Darabos-u. 7. azonnal kiadó.

13-án, szerdán: Dr. Kovács Gábor egyetemi magántanár, jogakad. ny. i. tanár: Rousseau szociális filozófija, morálja és pedagógiája.

16-án, szombaton: a ref. főiskola II. sz. akadémiai termében: Ingyenes gyorsirás tanfolyam. I. (Gabelsberg — Markovits-féle rendszer alapján.) Vezető László Béla, felső kereskedelmi iskolai tanár.

18-án, hétfőn, Török Péter: A Balkán-félsziget országainak néprajzi ismeretése.

19-én, kedden: Csurka István, a városi iparos tanonciskola igazgatója: Modern pedagógiai törekvések.

20-án, szerdán: Dr. Kovács Gábor: Az evolúció problémája.

21-én, csütörtökön: Nyáry Béla ref. főiskolai tanár: Tudomány és föltevés.

23-án, szombaton: a ref. főiskola II. sz. akadémiai termében: Ingyenes gyorsirás tanfolyam. — Vezető: László Béla tanár.

24-én, vasárnap d. u. 3 órakor: az Ipartestület dísztermében: Első mesedélután.

25-én, hétfőn: Dr. Rothschnack Jenő m. kir. gazdasági akadémiai tanár: A kávéról.

28-án, kedden: Balkányi Béla okl. gazda. közgazdasági író: Térkép előtt.

27-én, szerdán: dr. Gaál Miklós: pénzügyi segédítőkár: Az egyenesadók reformja.

28-án, csütörtökön: Nyáry Béla: Tudomány és föltevés.

30-án, szombaton: a ref. főiskola II. sz. akadémiai termében: Ingyenes gyorsirás tanfolyam. III. Vezető: László Béla tanár.

December 2-án, hétfőn: Végh Bertalan, okl. gépészmérnök, fémipari iskolai tanár: A világítás fejlődése.

3-án, kedden: Dr. Spitz Lipót, ügyvéd, a Debreczeni Zenekedvelők Körenek főkára: Bavreuth és a Wagner-kultusz.

4-én, szerdán: dr. Gaál Miklós: Az egyenesadók reformja.

5-én, csütörtökön: Dr. Kovács József, m. kir. gazdasági akadémiai tanár: A magyar jobbágyság története.

7-én, szombaton: a ref. főiskola II. sz. akadémiai tantermében: Ingyenes gyorsirás tanfolyam. IV. Vezető: László Béla tanár.

8-án, vasárnap d. u. 3 órakor az Ipartestület dísztermében: Második mesedélután.

9-én, hétfőn: a m. kir. állami fémipari szakiskolában (a Széchényi-u. végén): Abbonyi Ferencz, gépészmérnök, fémipari szakiskolai tanár: a levegő ipari felhasználása. (Bemutatókkel és kísérletekkel.)

10-én, kedden: Dr. Spitz Lipót: Bavreuth és a Wagner-kultusz.

11-én, szerdán: Haranghy György, a Debreczeni Első Takarékpénztár cégvezetője: A rotográfálásról.

12-én, csütörtökön: Dr. Gaál Miklós: Az egyenesadók reformja.

14-én, szombaton: a ref. főiskola II. sz. akadémiai tantermében: Ingyenes gyorsirás tanfolyam. V. Vezető: László Béla tanár.

Modern és a legjobb
Villamos
berendezések

rendelje meg

FÖLDVÁRI-nál

üzleti telefon 168

gyári telefon 816.

Tanuló felvétetik.

A debreczeni református presbyterium gyűlése november 10-én.

A debreczeni rei. egyház november 10-én, vasárnap délelőtt fél 11-ig tartó presbyteriumi gyűlést tart a következő tárgysorozatjal:

Jelentés arról, hogy a f. évi október hó 28. napján tartott presbyteriumi gyűlés jegyzőkönyve és végzése november 1. napján nitelesítették.

Horváth István egyházi eskü-tétele.

Sinka Sándor helyének betöltése az iskolaszékben, az iskolákat építtető vegyes bizottságban és a sajtó-ügy bizottságban.

Meghívó a f. évi november 19-én kezdődő egyházkerületi közgyűlésre.

Szavazás az esperesre, egyházi tanácsbírákra, egyházi jegyzőre, egyházügyi gondnokra, világi tanácsbírákra, világi jegyzőkre.

Mátéi Mária köszönő irata az al-landósi tiszteletéért.

A f. évi 1303. F. számú végzés Mátéi Mária tanítónő lakbérének helyesbítése utalványozásáért.

Az iskolaszék 1236. sz. végzése a tanítónői állásra hirdetett pályázat eredményéről. Tanítónő választása.

Az iskolaszék 1311. sz. végzése Szabó István nős tanító illetményének változásáról.

Az iskolaszék bejelenti a népiskolai házirendet.

Az iskolaszék végzése kézimunka-tanítónők alkalmazásáról és a tizetésük utalványozásáról.

Az iskolaszék végzése Zong János tanítónak 1913. ápril végéig szabadság adása iránti kérvénye tárgyában.

Az iskolaszék végzése Pethő István iskolagondnok 1911—12. iskolai évi számadásáról tett intézkedése tárgyában.

Az iskolaszék végzése az Eötvös-utcai iskolacsoportnál a tanítói szoba felszerelése tárgyában.

Az iskolaszék végzése a Népiszkolai Szervezet értelmében a népiskolai előadó, állás szervezése tárgyában.

Az iskolaszék végzése a múlt év-záró közvizsgálatok eredményéről.

Az iskolaszék végzése az iskolák tisztogatási költségeihez hozzájárulás tárgyában.

Az adóügyi bizottság jegyzőkönyve az adózó egyháztagok összeírására tett intézkedéséről.

A főiskola magy. irod. társaság kérvénye a Főiskolai Lapok részére segély adása iránt.

A bérházépítő bizottság előterjesztése aziránt, hogy a bérház felügyelőjének a bérház befolyó jövedelmének fél százaléka adassék meg fizetésül, a lakás bér nélküli használatán felül.

Felsőbb leányiskola igazgatótanácsának 1294—1912. F. számú végzése Szele Miklós vallástanár szabadság adása iránti kérelme, helyettesítése iránti tett intézkedés tárgyában.

A gazd. bizottság végzése a főjegyző az iránti kérvénye tárgyában, hogy ő a tisztviselői nyugdíjintézetbe összes szolgálati éveinek betudásával vétessék fel.

A gazdasági bizottság végzése Ujvári József nyugdíjárú. érának megállapítása tárgyában.

A gazd. bizottság végzése az egyházi szolgáknak a nyugdíjintézetbe felvételeéről.

A gazdasági bizottság végzése a harangozoknak a nyugdíjintézetbe felvétele iránti kérése tárgyában.

Egy hajdu-megyei tanító tragédiája.

Egy volt hajdumegyei tanítóról szól az alábbi cikk, amelyet az egyik hődmezővásárhelyi lapból vettünk át:

Bán Ernő hődmezővásárhelyi tanítót ezelőtt öt esztendővel egy kis hajdumegyei község választotta meg tanítójának. A fiatal tanító új állásában meg is nősült. Félév múlva azonban meghívták őt egy Cleveland mellett alapított magyar községebe re. or. m. ánt. tanítónak.

Négy éve vándorolt ki Bán Ernő és felesége az amerikai kis magyar községbe, hol virágzó jólét fogadta az új tanítót és családját. Boldogan éltek pár esztendőn át az új világban, — hanem a tanító lelkét elfogta csakhamar a honvágy. Mindénáron visszaakart jutni szülőhazájába. Az idén azután nyílt is erre alkalma. Eppen a szülővárosának, Hódmezővásárhelynek re. or. m. ánt. egy háza pályázatot hirdetett tanítói állásra. Bán Ernő pályázott és szép levelekben kérte meg a vásárhelyi választókat, hogy válasszák meg, se-gítsék haza.

Most lesz a tanítóválasztás Vá-sárhelyen. Bizonyos, hogy megválasztották volna Bán Ernőt. A szegény embernek azonban nem engedte meg a sors, hogy hazajusson.

A minap egy gyászba öltözött, fiatal nő érkezett Vá-sárhelyre. Őreg Bán Ernő gazda Zrinyi-utcai házához hajlatott. Az öreg gazda menyét ismerte fel a gyászos asz-szonyban.

— Hol a fiam? — kérdezte ijeden.

— Meghalt, — felelte zokogva az asszony, néhai ifjabb Bán Ernő felesége.

... Igen, a szegény tanító meghalt, odakünn, Amerikában. Egy hónappal ezelőtt megbetegedett, tüdő-gyuladást kapott s a betegség pár hét alatt végzett vele. Halála előtt néhány nappal végrendeletet készített, melyben meghagyja, hogy halála esetén holtestét édessék el s hamvait vigyék vagy küldjék haza Magyarországra, szüleinek hődmező-vásárhelyi házához.

Ezt az utolsó kívánságát teljesítette özvegye. Hazajött Magyarországra s hazahozta egy kicsinyke üvegben Bán Ernő hamvait...

Szerelem miatt a halálba.

Öngyilkosság a Csapókerthben.

Egy szegény, szerelmében csalódott leány szomorú históriájáról számol be a rendőri krónika. Fiatal, alig 15 éves kis leány az áldozat. Szerelmes volt és csalódott: ennyiből áll az egész.

A kis leány nem tudott más megoldást választani, mint az öngyilkosságot.

Marólugot ivott — akárcsak valami csejédlány. Horváth Eszternek hívják a marólugos csattanóval végződő szerelem legujabb áldozatát. — Édes apja a rendőrség szolgálatában van már több mint hét évtizede. A szülőknek fogalmuk sem volt róla, hogy a leányuknak fáj a szíve. Eppen tegnap volt a legvidámabb, legkacagósabb kedvébe. És ma reggel marólugot ivott szüleinek a csapókerthi Kínizsi-utca 15. sz. alatti lakásán. A mentők kivonultak az öngyilkosság színhelyére, ahol Horváth Eszternek gyomormosást alkalmaztak, am: után beszállították a kórházba. Állapota súlyos.

Konstantinápoly története.

Budapesti tudósítónktól.

Megint ellenséges hadsereg fenyegeti Konstantinápolyt, a világ legromantikusabb városát, a melynek birtoklása Napoleonnak egy már kevés igazságot tartalmazó kijelentése szerint a világhuralmat jelenti. Konstantinápolyt Krisztus előtt a 7. században alapították Byzancz néven és eredetileg görög gyarmat volt. Hatalomban és nagyságban gyorsan növekedett és a görög-perzsa háborúban már Byzancz bírásaért folyt a küzdelem. Görögország összeomlása idején Macedónia birtokába került Byzancz, majd Róma foglalta el a várost és Konstantin császár 326-ban székhelyül választotta.

A város megerősítésének terveit is Konstantin császár szolgáltatta, végül pedig saját nevével nevezte el Konstantinápolyt. 1204-ben a kereszties viátek roglalták el a keletromai Birodalom fővárosát, 1261-ben pedig a görögök visszavoglalták. Azután még 27-szer vették ostrom alá, de a bolgárok és törökök ereje mindig megtöri a várost körülfogó erődök kettős övén. 1453-ban végül a törökök teljesen körülfogták a várost és május 29-ikén rohammal vették be. Akkor már csak mintegy 100.000 lakosa volt Konstantinápolyt, akiknek nagyrészt a győztes oszmánok lemészárolták.

Azóta a szultánok székhelye Konstantinápoly és lassanként megint nagyra nőtt. Ma körülbelül 800.000 lakosa van, akik közül 360.000 török. A múlt században két ízben fenyegettek Konstantinápolyt a nyugati

hadseregek. 1829-ben az oroszok Dri-nápoly és Kirk-kilissze bevételé után már Lüle-Burgas közelében jártak, a mikor a szultán hamar békét kötött. 1878-ban szintén egy orosz sereg volt uton a Csataldzsa-vonalon és Konstantinápolyba való bevonulását csak az angol flotta fenyegető mo-zdulatai akadályozták meg.

Konstantinápoly előtt.

Veszve Törökország.

A béke kérdése ma ismét távolabb van a hadakozó relettől, ma új-ból reménytelennek látszik a helyzet, ma a nagynehezen kiormált meg-egyezés minden határa szétesett új-ból. A hatalmak tiltakozása ellenére a bolgár hadak Konstantinápoly felé tartanak. Csataldzsánál véres veresé- get szenvedett a török sereg, úgy, hogy mi sincs utjában már a bol-gároknak, hogy az Aja Szófia mec- set ormról leüssék a félholdat és a ke- fős keresztet tüzzek ki ismét oda Bulgária hallani sem akar egyelőre a békekötésről, addig legalább is nem, amíg a török főváros hatalmában nem lesz. Szerbia is megkötötte magát, a diadalok után nagy árt akar szabni a békének. Törökország pe- dig egyszerre lángra kapott, most már ő sem akar hallani a békéről és há- borut prédikál továbbra is.

Megverték a törököket Csataldzsánál.

A «Kölnische Zeitung»-nak jelen- tik Szófiából, hogy a bolgárok két nap harc után a törököket teljesen kiver- ték csataldzsai hadállásukból és sok török zászlót kentettek hatal- mukba.

Konstantinápolyból jelentik: Hir- szerint tegnap óta heves küzdelem folyik egy 40.000 főből álló bolgár hadsereg és a Mahmud Muktár basa vezetése alatt álló török csapa- tok között, mely utóbbiak Vizából Csataldzsa felé vannak visszavonuló- ban. Mahmud Muktár basa, kinek po- zíciója állítólag kedvező, megerősíté- seket kért, melyeket el is küldtek. Összeütközések voltak Rodostó és Cserkeszköj között is.

Nazim pasa elesett.

Párisból jelentik: Ittani lapoknak jelentik Konstantinápolyból, hogy Nazim pasa hadügyminiszter minden valószínűség szerint elesett a csata- telen, de egy verzió szerint a fő- vezért saját katonái ölék meg.

Rodostó megszállása.

A bolgár távirati ügynökség je- lent: A tráciai bolgár csapatok ál- landóan előnyomulnak. Tegnap meg- szállták Vizát és Rodostót. A már- ványtenger partjain a bolgár zászló- leng. Dimotikában e hó 3-án másét celebráltak a király és a bolgár hadsereg javára. A csapatokat leir- hatatlan lelkesedéssel fogadták. Az egész város bolgár színű zászlókkal volt díszítve. Az egész vidéken bol- gár közigazgatást rendeztek be.

A «Daily Chronicle» szörnyű rész- leteket jelent arról, hogy milyen bor- zalmak történtek Rodostóban és meg- egyzi, hogy Konstantinápolyra is ugyanez a veszedelem vár, ha az ellenséges csapatok bevonulnak. Szét- vert nizamok ezrével csődültek Ro- dostóba, ide menekültek az üldöző ellenség elől és elkeveredésükben a keresztény népen föltették ki dühü- ket. A keresztények boltjait kifoszt- tották, azután a kereskedőket csalá- dostul lemészárolták, több ponton fel- ggyújtották a várost, főmérdek gyer- meket a tűzbe dobtak. A keresztény lakosság a kikötőben levő hajókra menekült és boldog volt, aki csóna- kot tudott szerezni. Egyes csóna- kok annyira megteltek, hogy afg in- dultak ki a bizonytalan tengerre, föl- borultak. A városba csődült katoná- hordák rabolnak és pusztítanak.

Indul a török flotta.

Londonból jelentik: A Times je- lent. Konstantinápolyból, hogy a török flotta készen áll és a Márvány- tengerre fog kihajózni. A flotta rendeltetését még nem tudják, de va- lószínű, hogy a törökök csataldzsai balszárnyának fedezésére fogják hasz- nálni.

Az angol mozgósítás.

Londonból jelentik: Négy nagy an- gol csatahajó elhajózott Máltánál, a nélkül, hogy megállót volna. Máltá- ból szintén több angol hadhajó in- dult el keleti irányba ismeretlen pa- rancsral. Valószínű, hogy az angol hajók a Beszka-öbölbe mennek.

SZÍNHÁZ.

1912. nov. 8-án, pénteken, B) bér- letben:

SZINESZVÉR.

Operette 3 felvonásban.

Személyek:

Blank Tibiás, gyáros — Szabó Gy. Aliréd, fia — Solti Ernő. Blank üzlettársa — L. Farkas Pál. Bethulia felesége — H. Serfői E. Mia, leányuk — Tordai Erzs. Torelli Ferencz, comicus — Falussy. Ladányi Nelly soubrette — Borbély L. Ladaméri Norbert, atyja — Kassay K.

Mel műsor:

Szombaton: Rómeo és Julia, dráma. C) bérlet. Vasárnap délután: Toloncz, vígjá- ték. Mérsékelt helyekkel. Bérletszű- net. — Este: Argyil és Tündér Ilona, néprege. Új belanulással. Kis bérlet.

SZÍNHÁZI HIREK.

Vasárnap délután mérsékelt hely- árakkal a «Toloncz» kerül színre.

Rómeo és Julia. Ez lesz az ide- első klasszikus előadás, melynek mai felújítására teljes ambícióval készült a drámai személyzet. Lajthay — aki Rómeót játssa — nagy gondal ké- szítette a darabhoz teljesen új scena- riumot, mely a sok képre aprózott cselekményt most úgy vonja hosszab felvonásokba, hogy a tragédia esemé- nyeinek kibontakozása gyorsabb és valószínűbbé lett és csak fokozza a színpad hatást. Sokat ígérő alakít- ás lesz Halasy Mariska «Julijája», va- lamint jó kezekben van a többi sze- rep, így (Mercurio) Bencsi, (Dajka) H. Serfői E. (Bendolio) Szlá- gyi, (Lőrinc) Kemény stb.

Argyil és Tündér Ilona nagy lát- ványos rege vasárnap este kerül be- mutatásra. A díszletek pazar fényvel vannak kiálítva, mely Gyöngyösi Vik- tor mesteri művét dicséri. Kassay ki- váló rendezőnk különös gondot fordít arra is, hogy dacára a sok díszletezésnek, a szünetek minél rövi- debbek legyenek. Az előadás, tekint- ve, hogy a társulat legjobbjai vesz- nek részt, nagy sikert ígér.

Előkészületben van: Tengerész Kató nagyoperett, melyből a próbák serényen folynak. A díszleteket Gyön- gyösi test, míg az új kosztümök Horváth Ferencz főszabó felügyelete alatt készülnek.

HIREK.

— A vármegyei tiszviselők rze- tésrendezése. Érdekes rendelet jött a belügyminisztertől tegnap Hajdume- gybe aispánjához a vármegyei tiszvi- selők státuszrendezése ügyében. Arról szola rendelet, hogy az előrehala- dott idő miatt a vármegyék státusz- rendezése ügyében. Arról szól a rendelet, hogy az előrehaladott idő miatt a vármegyék státuszrendezésére vonatkozó határozatainak jóváha- gyása nem várható és ezért a vár- megyei költségvetések ennek kiha- gyásával készítenők el. A határozat jóváhagyása esetén a tiszviselők ma- gasabb fizetésének fedezetéről alis- páni pótköltségvetések fognak intéz- kedni.

— Köszönet. A debreczeni keres- kedelmi iskola felső B) osztályának növendékei koszorúmgváltás címén 8 kor. 52 fillért juttattak kezeimhez szegénysorsu s'ketnéma tanítványaim javára, mely adományért nyilvánosan is köszönetet mondok. Gácsér József.

— A debreczeni husipari munká- sok folyó hó 10-én, vasárnap dél- után 3 órakor nyilvános gyűlést tartanak a Munkás-otthonban. Nap- rend: A husipari munkások hely- zete.

— Meggyilkolt gazdálkodó. Ho- mok! Illés dabolczi gazdálkodót pár nappal ezelőtt vérbe fagyva találták meg a talu határában. Nyakán hatal- mas seb tátongott, teste több késszu- jástól vérzett. A halottat beszál- lították a lemető halottas házába. A usendőség pedig megindította anyo- mozást, amelynek során megállapítot- tik, hogy a gazdálkodót Udóc György és Udóc János napszámosok gyilkolták meg. Letartóztatták őket s átadták az ügyészségnek.

— A Nemzeti kávéházban Matyók Péter hat magyar ének- és tánc- művésznővel hangversenyt tart na- ponta. Okvetlen hallgassa meg, ha élvezni akar

— Klenc ura van. Bursi Kata szentai menyecske tíz évvel ezelőtt esküdtött örök hűséget férjének, Ben- csik János jómódu szentai gazdálko- dónak. Körülbelül fél esztendőig éltek együtt, amikor Bencsik észrevette, hogy felesége k'kapós kezd lenni. — Többször igyekezett az asszonyt, hogy hagyjon rei eddigi életmódjával és becsülje meg magát. A figyelmez- tetés nem használt, Bencsikné tovább is folytatta eddigi életmódját, a minek aztán az lett a következmé- nye, hogy Bencsik feleségét elűzte házából. Azóta Bursi Kata szere- tői nyakán élt Szentán és egyszerre két, három udvarlót is tartott ma- gának. A múlt év nyarán aztán Szen- táról Berzenczére ment ipához, ahol ismét csak régi életmódját folytatta és egyszerre öt legényt is boldon- dított, úgy hogy most kilenc legény vállalja magáénak Bursi Katát.

— Ma este egy híres salon tam- bura női zenekar hangversenyez Czako Imre szólista vezetése alatt a Simontfy-utcai Remény-kávéházban

— A kolportázsrendelet. Szabad- kán a város után néhány nap óta röpiratokat osztogattak. A röpirat szervezkedésre hívja fel a tanonc- kat, követeli a vasárnapi iskola el- tülését, a vallásantítás kiküszöbölé- sét a tanonc'skolákból, rendes bá- nismódot és a hazifegyelem eltör- lését sürgeti. A rendőrség az új kol- portázsrendelet alapján elkobozta a röpiratokat, bár a kolportázs-rende- letnek ingyen röpiratosztogatáshoz nincs szava. A Lukács sajtószabad- sárgpusztító célzatát azonban kitünő- en jellemzi ez a kis rendőri «félre- értés.» Ha nem is a rendelet betűje, de szelleme szerint járnak el Sza- badkán.

— Az orosz—lengyel női zenekar utolsó hangversenye a Magyar Ki- rály-kávéházban estéről-estére a vi- lághírű Sztansity-féle orosz—lengyel női zenekar hangversenyez, mely- nek különös érdekessége az, hogy az egész zenekar egy családból áll. Ez a női zenekar a világ legna- gyobb városaiban nagy feltűnést kel- tővést keltett, több aranyérmert nyert már nagy hangversenyeiken. Igazga- tója Sztansity Gyula zenetanár. Va- sárnap, nov. 10-én este lesz a Debre- czenben is közkezdveltségnek ör- vendő zenekar utolsó hangversenye. Ajánjuk a szórakozni vágyó kö- zönségnek, hogy ne maradják el meg- hallgatni ezt a fényes, magas szín- vonalon álló záróhangversenyt. Hogy azonban mindenkinek alkalma legyen a zenekart élvezni, a tulajdonos a mai nap i kezdve minden nap bu- csuhangversenyt tart. Beléptidj ninc- sen. Szíves pártfogást kér a Ma- gyar Király tulajdonosa.

A szerkesztésért felelős Valtó S. Örgy.

Forman nátha ellen

Halása meglepő! Szelence ára 40 fillér

A Forman példátlan sikere szokás szerint utáztatokat szült. Kérjünk határozottan **Formant!**

Ludaser János

női, pipere csipke
és rövidaru üzlete

(Városház épület)

Szalag, csipke, keztyű, ritikül, arcfátyo-
harisnya és

párisi ujdonságokban.

A főtéren üzlethelyiség azonnal kiadó.

Czim a kiadóhivatalban.

Apró hirdetések.

Levélbélyegeken is lehet az apró-
hirdetések árát mellékelni. A ki-
adóhivatal fönntartja magának a
szövegváltoztatást jogot oly hir-
detésekkel szemben, melyek meg-
jelenését kizárja a hirdetés tar-
talma, értelme. — Tudakozóda-
sokra készséggel adunk felvilá-
gosítást, ha a válaszra szükséges
levélbélyeget mellékelik. Minden
hirdetésre ingyen ad fölvilágosi-
tást a kiadóhivatal s hirdetések
kívánatra díjtalanul szerkeszt.

HA NINCS PÉNZE és szüksége
van vászon, asztalterítő, szövet
és csipke-függöny, futó és nagy
szönyegre. Paplan és flanel ta-
karók, férfi és női felöltők, kéz-
férfi, fűző öltönyre vagy tükör,
kép és butor, a mai naptól fog-
va oly olcsón lesz el.dva, hogy
mindenkinek saját érdeke, hogy
egy próbabevásárlást eszközöl-
jön. Tisztelettel Kaiser Salamon.
Telefon 685.

Vaskályhák legjutányosabban
Tóth Józsefnél a Margit-fürdővel
szemben. Telefon: 773.

Különbejárata, csinosan burtozott
szoba azonnal kiadó. Vár-utca 7.
özv. Rosenfeldnél.

OLCSÓ és jó órák, óksorok leg-
olcsóbban szerezhetők be Cas-
parik Ádám órák és óksorok-
nél Debrecen, Hunyadi-utca 22.
Ugyanott órajavitások legolcsó-
bban eszközölhetnek.

FODRÁSZSEGÉD állandó alkalm-
ma zásra azonnal beléphet. Eötvös
utca 64.

Könyvelésben jártas, jóírású leány
azonnali belépésre kerestetik.
Ajánlatok a kiadóhivatalba „Jó-
írású” jellegre személyesen adan-
dók be.

KIADÓ lakás a Piac utca 59. szá-
mu S'einfeld féle házban, az első
emeleti utcai lakosztály, 1912 évi
november 1-től kezdve kiadó.
Értekezni a házmesternél.

Szőlősgazdák

és

szőlőtelepítők figyelmébe!

Aki szőlőjét újra akarja le-
lepíteni,

Aki szőlőültványt akar ren-
delni.

AKI gyümölcsfát, rózsafát
őhajót ültetni —

kérjen oktató díszárjegy-
zékét az alábbi címtől:

Transylvania
Szőlőtelepítő vállalat

Maros-Vásárhely,

Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

Amerikai Partí Aruház

Hatvan-utca 20.

Legolcsóbb bevásárlási forrás

Egy vidéki banknál elzálogosított áru-
kat 50%-al a beszerzési áron alul
vettem meg és árakat alábbi olcsó
áron ajánlom a n. é. vevő közönségnek.

Finom zefír férfi ingek	K 2.50-től
Finom fehér	„ 2 —
Férfi gallérok	„ —.18
„ sapkák	„ —.50
Fü és leány szalmakalapok	„ —.30
Finom női batist és zefír	
blousok	„ 2. —
Finom női selyem blousok	„ 3. —
Férfi nadrágtartók	„ —.50
Kész pongyvlák minden	
kvitelben	„ 4.30
2 méter szerb vászon	„ —.22

Selyem sálak minden elfogadható
árért.

Tisztelettel Löwenheim Albert.

Gutmann Testvérek

köszönbányái

Budapest, V., Béla-utca 6. szám.

Elsőrendű porosz darab-, kocka- és
diószen szoba- és konyhafűtésre.

Ostrau-dombrau, darab-, kocka-, dió-
és aknaszén gép- és kazánfűtési
célokra.

Ostrau mosott finom és durvaszerű
Kovácsosok.

Drebnával s a ipari célokra, saját
gőzszánpakkal szállítva.

Ostrau-dombrau párzen öntőde és
szívógáz célokra.

Ostrau készén kibélt 3 kilogram-
mos darabokban, lokomobil és
stabil gépek fűtéséhez, minden
vasut és hajóállomásra szállítva.

Elsőrendű porosz „Hírly”-bányai
1, 3 és 6 kilogrammos brikett,
kályhafűtésre kiválóan alkalmas.

Allandóan

mellékkeresetként is

sok pénzt

kereshet

ha címét foglalkozása meg-
jelölésével Budapest, 55-ös
postahivatalba „Universium”
jellegre beküldi. — Nem ügy-
nökség.

— **Ügyes, megbízható**
Natalomber üzletszer-
zőre magas jutalékkal
azonnal felvételik.

! Kétféle hangszerek !

legolcsóbb árak mellett és kifogástalan kivitelben

Minden
harmoniká-
hoz egy
díjtalan ün-
nemtalan
iokola van
csatolva.

Jó harmonikák:

Nr. 112¹/₂ Iskolahegedű 1/4 nagy,
lángozott, polirozott padlóval
K 580. — Nr. 113¹/₂ Iskola-
hegedű 1/4 nagy, szépen lángozott,
polirozott padlóval, jobb minőség
K 650. — Nr. 115¹/₂ Iskola-
hegedű 1/4 nagy, berakott, szépen
lángozott padlóval, igen kedvelt
fajta K 760. — Iskolahegedű
ébefagarnitúrával, hangban és
kivitelben kitűnő K 840, 9—,
1080. — Nr. 212¹/₂ Zenekar-
hegedű ébefagarnitúrával K 1680
Vonó K —90, 110, 150, 2—
220 és feljebb.

Nr. 300¹/₄, 10 billentyű, 2 regiszter,
28 hang, nagyság 24×12 cm. K 5 —
— Nr. 654¹/₄, 8 billentyű, 1 regisz-
ter, 24 hang, nagyság 28×14 cm,
K 540. — Nr. 305¹/₄, 10 billentyű,
2 regiszter, 50 hang, nagyság 26+
14 cm. K 640. — Nr. 663¹/₄, 10 bil-
lentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagyság
31×15 cm. K 8 — — Nr. 66¹/₂, 10
billentyű, 2 regiszter, 50 hang, nagy-
ság 28×16 cm. — K 950.

Jobb harmonikák:

K 11 —, 12 —, 14 —, 1650, 19 —,
21 — és feljebb.

Nagy választék zenhangszerekben főkatalógusomban. — Nincs riziko,
kicsérelés megegedve, vagy pénz vissza. Szétküldés utánvétellel vagy
előrefizetés mellett. Az elismert versenyképes világégg:

Manns Konrad

cs. és kir. udv. szállító hangszeráru szétküldési áruházából:
BRÜX, Nr. 2136. (Csehország). — Gazdagon illusztrált
főárjegyzéket, amely 4000 ábrát tartalmaz, kérésre ingyen és bérmentve
kaphatja meg mindenki.